

Γ' ΤΑΞΗΣ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Διδαγμένο κείμενο
Θουκυδίδης Περικλέους ἑπιτάφιος (42)

«Δι' ὃ καὶ μῦκυνα τὸ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιοῦμενος μὲν περὶ σοῦ μὲν εἶναι τὸν ἄγωνα καὶ οὐκ ἐνδεῆ μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ τὸν ἐλόγοναν ὅμα φ' οὐκ ἔνν λῶν φανερὸν σημεῖοις καθιστῆς. καὶ ἐρῆται αὐτῆς τὸ μῦγιστα· ὃ γὰρ τὸν πῶλιν μνησα, αὐ τὸνδε καὶ τὸν τοιῶνδε πρεταὶ ἐκσμησαν, καὶ οὐκ ἔν πολλοῖς τὸν ἁλλῶνων ὁσπρροπος ὁσπερ τὸνδε ὃ λῶγος τὸν ὀργων φανεῖη. δοκεῖ δὲ μοι δηλοῦν ἄνδρῶς πρετὴν πρῆτη τε μηνῶουσα καὶ τελευταῖα βεβαιοῖσα ὃ ἔνν τὸνδε καταστροφὴ καὶ γὰρ τοῖς τῶλλα χερροσι δὲκαίον τὸν ὅς τοῖς πολλοῖς ὁπρ τῆς πατρῶδος ἔνδραγαθῶν προτῆθεσθαι· ὁγαθὸ γὰρ κακῶν ὁφανῶσαντες κοινῶς μῶλλον ὁφῶλησαν ὃ ἐκ τὸν ὁδῶν ὁβλαψαν. τὸνδε δὲ οὔτε πλοῦτου τις τὸν ὅτι ὁπῶλαυσιν προτιμῶσας ὁμαλακῶσθη οὔτε πενῶας ὁλπῶδι, ὅς κῶν ὅτι διαφυγῶν αὐτῶν πλουτῶσειεν, ὁναβολῶν τοῦ δεινοῦ ὁποιῶσατο. τὸν δὲ τὸν ὁναντῶν τιμῶσαν ποθεινοτῶραν αὐτῶν λαβόντες καὶ κινδῶνων ὅμα τὸνδε κῶλλιστον νομῶσαντες ὁβουλῶθησαν μετ' αὐτοῦ τοῖς μὲν τιμῶρεσθαι, τὸν δὲ ὁφῶεσθαι, ὁλπῶδι μὲν τὸ ὁφανῶς τοῦ κατορθῶσειν ὁπιτρῶσαντες, ὁργῶ δὲ περὶ τοῦ ὁδη ὁρωμῶνου σφῶσιν αὐτοῖς ὁξιοῶντες πεποιθῶναι».

A. Ἀπὸ τοῦ κείμενου που σας δίνεται νὰ μεταφράσετε στο τετράδιο σας το ἀπόσπασμα: «Δι' ὃ καὶ μῦκυνα καταστροφῶ ».

Μονάδες 10

B. Νὰ γράψετε στο τετράδιο σας τις ἀπαντῶσεις τῶν παρακῶτω ἐρωτῶσεων:

B1. «καὶ ἐρῆται αὐτῆς τὸ μῦγιστα· ». Σὲ τι ἀκριβῶς συνῶσταται ἡ ἀπῶκλιση τοῦ ἑπιταφῶου λῶγου τοῦ Περικλῶ ἀπὸ ὁναν τυπικῶ ἐπιτῶφιο τῆς ἐποχῶς τοῦ;

Μονάδες 10

B2. «Λῶγοι-ὁργα»: Νὰ σχολιῶσετε τῆ σχῶση «λῶγων-ὁργων», τῆν ὁποῶ διατυπῶνει στο κείμενο Περικλῶς.

Μονάδες 10

B3. «Πλοῦτος-πενῶα». Πῶς συλλαμβῶνει ὁ Περικλῶς τῆ σχῶση ἀνθρῶπων καὶ πλοῦτου, στῆν περῶπτωση τῶν περῶντων, στο ἀπόσπασμα «τὸνδε δὲ..... ὁποιῶσατο», καὶ με ποια στοιχεῶα τῆ συμπληρῶνει στο ἀπῶ μετῶφραση ἀπόσπασμα τοῦ κεφαλαῶου 43 (που παρατῶθεται παρακῶτω), γῶα τῆν περῶπτωση τῶν ζωντῶνων;

Θουκυδίδης Περικλέους ἑπιτάφιος (43)

[...] Εσείς λοιπόν να έχετε αυτούς εδώ πρότυπα και να θεωρείτε θεμέλιο της ευτυχίας την ελευθερία και θεμέλιο της ελευθερίας τη δυνατό ψυχή· κι έτσι μη δειλιάζετε μπροστά στους κινδύνους της μάχης. Γιατί δεν έχουν σοβαρότερο λόγο ν' αφήσουν το θάνατο οι απκλήροι της ζωής, που δεν έχουν να ελπίζουν καλύτερες μέρες, αλλά εκείνοι που, στη ζωή που τους απομνεί, υπάρχει φόβος να μεταβληθεί ριζικά η καλή τύχη τους· αυτό, αν κ' αυτού σκοτίζουν, έχουν να χύσουν περισσότερα από κάθε άλλον. Γιατί, για έναν άντρα με υψηλό φρόνημα, είναι πιο πικρό η εξαθλίωση που φέρνει η δειλία παρά ο θάνατος που έρχεται, χωρίς να τον νιώσει, σε στιγμή ξαφνης της δόναμης του και της κοινής ελπίδας.

Μονάδες 10

B4. Ποιες οι διαφορές ανάμεσα στον Επιτάφιο του Περικλή και στις υπόλοιπες δημηγορίες του Θουκυδίδη;

Μονάδες 10

B5. Να γράψετε στο τετράδιό σας ποιες από τις λέξεις του πρωτοτύπου κειμένου είναι ετυμολογικά συγγενείς με τις παρακάτω λέξεις : **αδύδακτος, ρήτορας, ευκοσμία, εμπρόθετος, φασματικός, ατλήευτος, λεξιπενία, φυγώδικος, λήμμα, νύμισμα.**

Μονάδες 10

Γ. Αδύδακτο κείμενο
Ξενοφώντος Απομνημονεύματα Α,6,14

(14) γὰρ δ' ὅν κα' αὐτὸς, ὁ ἄντιφῶν, ὡς περ ἄλλος τις ὁ πᾶσι γὰθόν κύνει ὁ ὀρίθι πᾶσαι, ὅτῳ κα' ὅτι μᾶλλον ὁδομαί φάλοις γὰθοις, κα' ὅαν τὴν γὰθόν, διδῶσκω, κα' ἄλλοις συνῶστημι πᾶρ' ὅν ὅν γῶμαι φελλῶσεσθαι τὴν αὐτοῦς εἰς ὀρετῶν· κα' τοῦς θησαυροῦς τῶν παλαιῶν σοφῶν ὀνδρῶν, ὅς κεῖνοι κατᾶλιπον ὅν βιβλίοις γράψαντες, ὀνελᾶττων κοινῶν σῶν τοῦς φάλοις διῶρχομαι, κα' ὅν τὴν ὀρῶμεν γὰθόν, ὀκλεῶμεθα· κα' μᾶγα νομῶζομεν κῶρδος, ὅν ἄλλοις φάλοι γίνῶμεθα. ὀμοῦ μῶν δὲ τὰτα ὀκοῶντι ὀδῶκει αὐτὸς τε μακῶριος εἶναι κα' τοῦς ὀκοῶντας ὀπὸ καλοκῶγαθῶν γῶειν.

ὀνελᾶττων= ξειυλῶγοντας (το βιβλίο που είχε μορφή κυλίνδρου).

Γ1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας το κείμενο.

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου :

ὀρῶμεν : το ἴδιο πρόσωπο στην ἴδια ὀγκλήση και φωνή του αορᾶστού β

γίνῶμεθα : το δεῦτερο ενικό πρόσωπο προστακτικής αορᾶστού β

ὀφελῶσεσθαι : το απαρῶμφατο παρακείμενου ενεργητικής φωνής

συνίστημι : το δεξιότερο ενικό πρόσωπο οριστικής
αορίστου της 3ης διας φωνής και τη γενική ενικού
αρσενικού γένους της μετοχής ενεστώτα της 3ης
φωνής.

Μονάδες 5

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμιά από τις
παρακάτω λέξεις του κειμένου :

ῥιθι : την αιτιατική ενικού

τι : τη δοτική πληθυντικού του 3ου γένους

σοφόν : την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους

μύγα : τα παραθετική επιθέτου στο γένος, τον αριθμό και την
πίση που βρίσκεται

τάτα : τη γενική πληθυντικού θηλυκού γένους.

Μονάδες 5

Γ3.α. «ὅν τι ῥομέν ῥγαθόν, ῥκλεγόμεθα. ».

Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο και να τον μετατρέψετε σε
υποθετικό λόγο του μη πραγματικού.

Μονάδες 4

Γ3.β. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τα παρακάτω :

φίλοις, εἷς ῥρετόν, ῥλλοίς, φίλοι, ῥκουντι, εἶναι.

Μονάδες 6